

Анна Edelweiss

На кучерявих берегах Бугу

*Цю збірку присвячую двом
найріднішим людям: мамі й
коханому чоловікові Петру
Бутковському*

Вона мала зоряне ім'я

Вже вкотре йому сниться той самий сон: нібито він іде вузьким темним коридором, тримаючись руками за холодні кам'яні стіни, а навколо — моторошна пітьма. Іде довго, і здається, кінця тому не буде. Та ось удалині нарешті з'являється яскрава цятка. Чим ближче він підходить до неї, тим вона стає більшою і, врешті решт, засліплює його. Він прикриває очі рукою, але йде вперед. Згодом зупиняється і бачить у тому сліпучому сяйві жіночу постать. Незнайомка повертається до нього обличчям, якого він не може роздивитися, оскільки голову жінки вкриває серпанок. Тоді, неначе вгадавши його думки, незнайомка піднімає край серпанка, і кожного разу саме в цю мить він прокидається.

Він відкрив очі й сів у ліжку: «Що це за сон? Як його зрозуміти?». Погляд блукає по кімнаті: під стіною, біля вікна стоїть пустий мольберт, на столі посеред розкиданих пензлів і фарб — філіжанка з недопитою кавою, до ніжки столу, як бідна сирота, притулилася палітра і благально дивиться своїми кольоровими «очима». А у кімнатному повітрі ще й досі відчувається наркотичний запах олійних фарб, до якого небайдужий жоден художник.

Все почалося з того часу, коли його, немов самотній човен, поглинула велетенська хвиля невдач. Він борсався у круговерті безплідних днів і безсонних ночей, намагаючись виринути на поверхню, та щось невинно затягувало глибше й глибше у морок розчарувань і безнадії. Він утрачав сенс життя. І саме тоді йому почав снитися цей сон.

«Треба щось робити...» — він міцно стиснув руками голову. — «Я невдаха... Невдаха... І завжди був таким! Усе це — дитяча мазня, а не високе мистецтво. Треба з цим покінчити раз і назавжди! Чуєш, дурню? Ти — самовпевнений дурню!.. Тобі ніколи не стати справжнім митцем!»

Він різко підвівся, підійшов до вікна і розчахнув штори. В обличчя вдарило денне світло. «Як уві сні...» — чомусь подумалося. Постоявши трохи, вирішив пройтися містом, подихати свіжим повітрям. Він завжди так робив, аби заспокоїтись.

Коли вийшов на вулицю, мороз одразу

безжально вколов обличчя крижаними голками. Не знаючи, куди саме піде, вирішив іти навмання. Ішов повільно, не кваплячись. Дивився на святково прикрашені вітрини, з яких весело підморгували та кокетливо вертілися на всі боки ялинкові прикраси. Під ногами хрустів грудневий сніг.

«Сьогодні Новий рік, а в мене навіть ялинки немає, — подумав він. — І знову свято наодинці... Хоча — ні! — на його обличчі з'явилась іронічна посмішка. — У мене є мої картини. Новий рік у парі з власними картинами... Непогано...». Біль з новою силою почав вгризатися в душу.

У місті було людно. Перехожі, немов комахи велетенського мурашника, снували туди-сюди, несучи на плечах передсвяткові турботи. Їм було байдуже до самотнього чоловіка, що йшов центральною вулицею. Проходячи повз кав'ярню, відчув приємний запах кави і вирішив зайти. Кав'ярня знаходилась у підвальному приміщенні. Він спустився по крутих сходах. Відвідувачів майже не було. Неголосно грала музика. Він подивився на вільні столики і сів при одному з них. Замовивши філіжанку кави, продовжував дослухатися до мелодії. На душі ставало тепліше, нервозність розчинилася у морозному повітрі, а її місце заступили спокій і розслабленість. Принесли каву. Він зробив пару ковтків, і у пам'яті чомусь спливла фраза, яку колись почув у львівській

кав'ярні: «Кава повинна бути, як кохання: міцною і не надто солодкою». Раптом його ніби щось штовхнуло і змусило поглянути вбік. У кутку під стіною сиділа молода жінка у білому хутряному манто і такого ж кольору капелюшку з вуаллю. Світло від канделябра, м'яко розрізаючи напівтемряву приміщення, лягало ніжними хвилями на жіночий силует і створювало навколо нього якусь таємничу ауру.

Він дивився на незнайомку, не взмозі відвести очей. У пам'яті поставав образ зі сну. Раптом незнайомка підняла руки і відкинула вуаль. Їх погляди зустрілися. «О Господи!» — вирвалося у нього. — Це вона! Жінка з мого сну!» Жодного разу він не міг роздивитися вві сні її обличчя, але тепер щось підказувало: це саме вона. Він зачаровано дивився в куток. Таких очей він ще ніколи не бачив. Здавалося, в них розлився океан космічного сяйва далеких зірок. Він сидів, не поворухнувшись. Так тривало кілька хвилин. Раптом незнайомка посміхнулася і поманила рукою до себе. Навіть не намагаючись опиратися, немов у гіпнотичному стані, він піднявся й рушив до її столика. Вона вказала на вільний стілець. Він слухняно виконав наказ і почув:

— Доброго дня! Мені здається, ви трохи здивовані?

Він промугикав щось незрозуміле. Жінка

знову посміхнулась і торкнулася його руки. Він здригнувся, ніби вдарений током.

— Я розумію ваше здивування, але ви даремно хвилюєтесь, — продовжувала вона. — Я давно за вами спостерігаю і знаю, що зараз вам тяжко. Але легкого шляху не буває. Тим більше в мистецтві. Кожен мусить в цьому житті зустрітися з істиною. Та не всім це вдається. Щоб знайти Істину, треба, перш за все, знайти себе і потоваришувати з самим собою, як це не складно. Гармонія є провідником до Істини. Тому я хочу допомогти вам, хочу стати посередником між вами і вашим мистецтвом. Втрачати надії не треба. Просто митець, який живе в вас, утомився. Йому потрібен відпочинок. Дозвольте йому це. Потім він вам віддячить. А поки що я хотіла б подивитися на ваші картини. Ви дозволите це зробити?

— Так, звичайно, — нарешті він спромігся щось сказати. — Але... всі мої картини... вдома, а моє помешкання зараз... не в найкращому стані...

— Не турбуйтеся про це! Я не вибаглива. То що, ходімте?

— Авжеж...

Вони вийшли з кав'ярні. Незнайомка спиралася на його руку, і те місце, де лежала витончена, аристократична рука у білій рукавичці, ніби горіло вогнем. Він ішов, боячись навіть подивитися на цю дивну жінку.

— Здається, вас звати Ігорем? — мовила вона перша.

— Так.

— Гарне ім'я, княже... А мене — Зоряна.

Він нарешті наважився поглянути на супутницю.

— Знову бачу подив на обличчі...

— Але ваше ім'я дивовижно підходить до ваших очей.

Жінка таємничо посміхнулась.

— Ви вже маєте ялинку? — продовжила вона по хвилині.

— Мушу зізнатися, що ні.

— Тоді ми зараз все владнаємо.

Вони зайшли у крамницю, придбали цілу купу ялинкових прикрас, а по тому купили зелену пухнасту красуню. І поки йшли додому, він відчув полегшення. Хотілося отак йти і йти пліч-о-пліч, відчуваючи дотик руки прекрасної незнайомки, ловити її флюїди і ні про що більше не думати. Хотілося залишитися в цій миті назавжди.

За кілька хвилин вони підійшли до будинку.

— Ось тут я живу. Але ще раз перепрошую... Все сталося так несподівано...

— Будь ласка, не турбуйтеся. Все гаразд.

Він відчинив вхідні двері, пропускаючи панну вперед. Піднімалися темними сходами на третій поверх. Він підтримував її за лікоть, а обличчя

палало вогнем сорому за кімнатний безлад: «Це ж треба так вляпатися! Маєш, телепню! Ведеш таку красуню у цей смітник! Нехай це стане тобі наукою!».

Скоро підійшли до його помешкання. Він довго нишпорив у кишенях пальто, шукаючи ключі, а від того ще більше нервував. Нарешті знайшов. Двері відчинилися, і він запросив жінку досередини. Поставивши у кутку ялинку та забравши від незнайомки коробки з ялинковими прикрасами, повів гостю до кімнати. Запропонував сісти, та вона відмовилася, попрямувавши просто до картин, що стояли безладною купою під стіною. Вона взяла одну з них, потім другу, третю... Він мовчки спостерігав біля столу, намагаючись за найменшим порухом м'язів її обличчя вгадати реакцію.

Нарешті вона переглянула картини і спрямувала свій погляд на нього:

— У вас талант. І неабиякий. Я відчула це з першої картини. А нинішні творчі негаразди тимчасові. Не треба впадати у відчай. Дайте відпочити вашому Рафаелю. Мине якийсь час, і вам знову захочеться працювати. Повірте мені, з багатьма митцями траплялося подібне. Але криза минала, і вони знову поверталися до життя. Криза завжди переслідує митця, бо він (пам'ятайте!) — у вічному пошуку. А тепер скажіть, де ви плануєте

зустрічати Новий рік?

Його пальці почали нервово перебирати пензлі на столі:

— Удома...

— До вас мають прийти друзі?

— Ні, — він одвів очі вбік. — Я вже досить давно з ними не бачився.

— То ви хочете святкувати насамоті?

— Так... Але ні, — він спохопився. Відчув, як хтось із середини підказував: «Ну ж бо, давай, запроси! Не будь таким дурнем. Адже раніше ти не боявся запрошувати своїх подружок. Давай...». — Чи могли б ми зустріти сьогоднішнє свято разом? — В голову вдарила гаряча хвиля.

Її очі зблиснули міріадами зірок, а на чітко окреслених устах заграла посмішка.

— Гаразд. Зустрінемо разом.

Він не міг повірити! Його серце несамовито калатало, а рука так здавила тюбик із фарбою, що той тріснув, і жовтий кадмій поліз крізь пальці тоненькою цівкою просто на стіл. Врешті-решт він спам'ятався і підніс руку до очей: фарба лишила на ній якийсь абстрактний малюнок. Він перевів погляд на незнайомку і обидва враз засміялися.

— А ви імпульсивний... — сказала вона і засміялася ще раз. — Але якщо ми вирішили зустрічати Новий рік разом, то маємо відповідно підготуватися. У вас є шампанське?

— Ні, на жаль, немає.

— Але ж який Новий рік без шампанського?!
То давайте вирішимо так: ви зараз ідете по крамницях за всім необхідним до столу, а я тим часом приведу до ладу ваше помешкання. Гаразд? А тепер вирушайте і без шампанського не вертайтеся!

Вона вивела його з кімнати.

Він знову опинився на центральній вулиці. Сутінки невпинно наступали на місто, тягнучи за собою оксамитовий шлейф ночі. Перші ліхтарі вже встигли порозливати жовто-блакитну акварель, а думки бджолами роїлися навколо одного-єдиного питання: хто ця прекрасна незнайомка і звідки вона?

Здійснивши похід по крамницях, вирушив у зворотню путь. Ноги несли вперед швидше за звичайне, а душа переживала важкі хвилини. Йому хотілося скоріше додому, туди, де на нього чекає жінка з дивовижними очима. І в той же час страх прийти і нікого там не побачити вносив у душу неспокій. Іноді йому здавалося, що все це — продовження сну.

Наближаючись до дверей власного помешкання, почав подумки молитися, чого ніколи раніше не робив. Від хвилювання руки дрижали і ключ ніяк не хотів заходити у замкову щілину. Нарешті опинився у передпокої. У напівтемряві

скинувши пальто, попрямував до кімнати. Наліг на ручку, двері відчинилися, та він лишився стояти на порозі.

Кімнати художника-невдахи вже не було. І кудись подівся безлад. Напевно, як домовик, заховався на антресолях. Його заступили порядок і гармонія. Жодного натяку на присутність атрибутів малювання. Лише розвішані зі смаком картини на стінах говорили, що тут мешкає людина, не байдужа до мистецтва. У кутку стояла, виблискуючи прикрасами, ялинка. Її аромат наповнив кімнату лісовою свіжістю і нагадав нашому героєві далеке дитинство. Саме цей аромат завжди хвилював маленького Ігоря і навював йому у новорічну ніч казкові сни... Невидима рука боляче здавила серце, і він повернувся у дійсність.

Біля вікна стояла вона. У білосніжній сукні з прозорим серпанком на маленьких тендітних плечах. Блискуче волосся попелястого кольору спадало ніжними хвилями на ті плечі, ховаючи під собою їх обриси.

Вона дивилася на нього зоряними очима, і він відчував, що й сам стає небесною зіркою і летить космічними просторами туди, де проліг Чумацький шлях, аби стати його одвічним подорожнім.

Вона підійшла до нього, взяла за руку і повела вглиб кімнати:

— За кілька годин проб'є дванадцята, —

мовила вона.

Він почав швидко викладати на стіл пакунки. Вона з навичками господині брала все те і несла на кухню.

...Об одинадцятій годині вони сіли за стіл і запалили свічки.

— Кажуть, спочатку треба провести старий рік, — звернулася вона до нього. — То давайте віддамо данину цій традиції.

Келихи наповнилися вином. Він вирішив, що повинен першим сказати прощальне слово року, який ось-ось має вирушити дорогою століть.

— Цей рік був для мене нелегким. Але я вдячний, що насамкінець він зробив мені подарунок: зустрів із вами. То ж давайте вип'ємо за зустріч у старому році!

Почувся дзвін кришталю.

...На екрані телевізора крутився калейдоскоп кліпів, лунали передноворічні привітання, музика, сміх, жарти. За вікном тихо падав сніг. А в цій кімнаті сиділи двоє і вели безсловесну розмову, самими поглядами, які говорили набагато більше, ніж слова.

Раптом вона здригнулась. Годинник бив дванадцять раз.

— Пора, — її обличчя освітила посмішка, а рука піднесла келих для шампанського.

Пляшка гучно вистрілила, і з неї, як із кратера

вулкана, потекла піниста лава золотистого напою.

— З Новим роком і за наше знайомство! —
Його келих торкнувся келиха гості.

— З Новим роком!

За якусь хвилину він увімкнув магнітофон. Кімнату наповнили звуки чарівної мелодії. Він підійшов до жінки і простягнув руку:

— Дозвольте...

Вона підвелась, поклала руки йому на плечі й рушила в такт музики. Під ніжним шовком сукні випромінювало тепло молоде жіноче тіло. Він обхопив її стан руками, божеволіючи від щастя. Тонкий аромат вишуканих парфумів затуманював мозок, відсторонював від дійсності, переносячи у неземний світ, у світ, де існують лише почуття й бажання, де немає сірості та приземленості.

Вони дивилися один на одного, не вимовивши ще жодного слова. Звабливі уста манили до себе музикою жаги. Він наблизив своє обличчя до неї. За якусь мить їхні уста злилися у довгому поцілунку. І все зникло: і Новий рік, і творчі невдачі, і власні переживання, все...

...Він розплющив очі. Крізь фіранки пробився тоненький промінь сонця і тихо, як кошени, приліг на килимі. На столі стояла пляшка з недопитим шампанським і догорілі свічки. Його погляд зупинився на ялинці. Під самим низом, на одній з її лапатих гілок лежав серпанок. Здавалося, що то

Святий Миколай необережно натрусив снігу, побувавши тут уночі.

Він підвівся з ліжка і підійшов до ялинки. Рука повільно простягнулася вперед і пальці схопили той «сніг». Війнуло знайомим ароматом. То були парфуми чарівної незнайомки з зоряними очима і таким же ім'ям. Щось усередині обірвалося і зникло, лишивши по собі тільки гострий біль. Свято закінчилося...

Минуло півроку... Життя продовжувало грати свою симфонію, але вже в іншій тональності. Художник-невдаха пішов разом із старим роком, а майстер збирав плоди своєї слави. Його роботи мали незаперечний успіх у цінителів мистецтва, про нього говорили й писали. Він цілими днями перебував у майстерні або на зустрічах. І тільки пізно ввечері, коли місто поступово засинало, закутавшись в оксамитовий плед ночі, він брав у руки прозорий серпанок, і його душа летіла у небесний простір, туди, де проліг Чумацький шлях, аби віднайти там зірку, що подарувала йому свято. Але про те ніхто не знав...

1998 рік

Блакитні вогники

Присвячується М. М. Г.

Марічка сиділа на березі й задумливо дивилася вгору. Що вона там запримітила? Це необачне сонце... Поволі сідаючи за гори, воно необережно зачепило відерце і чорно-синя фарба залила небо і землю. Настала ніч...

З Маріччиних грудей вирвався тихий стогін. «Ш-ш-ш-ш-ш», — заспокоїли смереки.

Легкий вітерець, немов закоханий легінь, голубив дівоче волосся, перебирав біляві кільчики, лоскотав ними обличчя.

Марічка дивилася на небо. А там, у незбагненній чорній безодні хтось запалив блакитні вогники. І вони, немов сполохані зайчєнята, тремтіли під могутнім натиском космічних вітрів. Здавалося, ще один подих і вони згаснуть навіки.

Марічка знову зітхнула. Ці вогники так нагадують очі... Рідні й далекі очі...

...Марічка тоді вчилася у гімназії. Одного вересневого дня двері класної кімнати відчинилися і на порозі став молодий учитель. Він мав посісти місце пана Собіборського, який нарешті зважився піти на заслужений відпочинок.

Марічка підвела голову й зустріла очі, сині, як гірські озера. Їй стало ніяково, і вона одвернулася.

Як пройшло заняття, вона не пам'ятає. Закарбувались у свідомості лише великі сині очі, що дивились на світ із неприхованим сумом. Здавалося, вони намагаються заховати в собі якусь печаль, а вона проступає крізь ту синяву, впливає на поверхню й гойдається там самотнім човном. Ті очі протягом години не давали Марічці спокою. Коли їх погляди зустрічались, вона червоніла й нахиляла голову. Нарешті заняття скінчилося, і Марічка полегшено зігнула.

Минуло півроку. Пан Назарій Римарук (так звали вчителя) став загальним улюбленцем гімназисток. Вечорами молоденькі вихованки точили розмови про вічні почуття, про кохання з першого погляду, а вночі кожна з них бачила казку, де чарівним принцем був пан учитель. Лише Марічка не брала участі в тих дискусіях. Вона завжди сиділа осторонь і мовчала. Подруги не звертали на неї уваги, знаючи Маріччину мовчазну натуру. Вони її просто не помічали. Але не помічали й іншого: тих поглядів, якими обмінювалися вчитель і гімназистка, тих випадкових дотиків руки, тих довгих хвилин очікування і таємної радості при зустрічах. Всього того вони поки що не помічали.

Але таємне все одно колись стає відомим. Невдовзі гімназистки стали примічати, що пан учитель якось по-особливому ставиться до їхньої

мовчунки: називає неофіційно Марічкою, ставить лише високі бали і надто часто поглядає на неї. Неодноразово бачили, як вони стояли вдвох у коридорі й про щось розмовляли. Тоді все стало зрозумілим... Реакція була неоднозначною. Хтось дивився на Марічку із заздрістю, а хтось при зустрічі гордовито одвертав убік свого кирпатого носика. Коли ж з'являвся пан учитель, по класній кімнаті починали повзти «гадючки» невдоволеного шепоту. Вони «виповзали» з усіх кутків і прямували до тих двох, що мали спільний вогонь, теплом якого можна погріти холодні та слизькі тіла.

А через рік пана вчителя несподівано перевели до іншого міста. Марічка добре пам'ятає останню зустріч. Була зима... Вона стояла при вікні й спостерігала, як сварливий січень «стукає» кришталевим костуром і безжально трусить-трусить снігом, ніби хоче навіки сховати Карпати під холодним білим коцем. Раптом почулося тихе: «Марічко!». Вона обернулась і побачила два синіх озера. На їх дні лежала чорним каменем печаль, а на поверхні лілеєю квігло кохання. Пан учитель нічого не сказав їй. Марічка дізналася про переведення пізніше, коли двері класної кімнати в черговий раз відчинилися, але замість синіх очей вона зустріла крижаний погляд пана Собіборського. Марічка все зрозуміла...

...Місяць викотився з-за гори жовтим яблуком

і завмер на півдорозі. Віженка щось бурмотіла спросоння, а полохливі зорі зазирали крадькома в її води, намагаючись дослухатися до того сонного бурмотіння.

Марічка сиділа на камені й задумливо дивилася в небо. Раптом одна зірка спалахнула і скотилася солоною сльозою по Маріччиній щоці. «Ш-ш-ш», — заспокоїли смереки. А вгорі тремтіли блакитні вогники. Вони нагадували рідні й такі далекі очі. Де ви тепер?...

1998 р.

Сила кохання

Вже було далеко за північ. Валерій і Олексиділи у кімнаті й тихо розмовляли. Друзі не бачились майже два роки. І тепер насолоджувались довгоочікуваною зустріччю: згадували минуле, спільних знайомих, переповідали новини. Але кожен боявся у розмові торкнутися головного. Обидва вважали себе винними, особливо Олексій. Нарешті, нахиливши голову, він тихо запитав:

— Як Олеся?

Валерій подивився на приятеля, а потім відвів погляд убік:

— Нічого... Живе...

Настала пауза. Валерій поставив келиха і вже голосніше додав:

— Вона не забула тебе, Олексю...

Олексій схопився й почав нервово ходити по кімнаті. Валерій продовжив:

— Твій план не вдався, Олексію. Ти програв. Відтоді, як ти поїхав, Олеся щомісяця в один і той же день ходить у «Магнолію» й подовгу там сидить. Часто я бачу у неї в руках твій останній лист.

Олексій міряв кроками кімнату.

— Вона дуже страждає, хоча й приховує це. Але очі її зраджують. Мені боляче дивитись, як вона згорає. Ти ж знаєш, вона мені теж не байдужа,

і я хочу бачити її щасливою й усміхненою, якою вона була колись.

Олекса сів на диван і обхопив голову руками. Він не знав, що робити. Розлука не зуміла знищити те, що колись зародилося й продовжувало жити. Валерій мовчав. Пам'ять Олексія почала наново прокручувати плівку подій останніх років...

Вони знали один одного вже не перший рік. Для обох чоловіків Олеся була острівцем світла і надії у безмежному житейському морі. Обидва кохали Олеся і давно вже висповідались один одному з цього приводу. Але ревнощів не було.

Олеся про те не знала. Можливо, лише здогадувалась своїм жіночим серцем. Та не знали чоловіки, що й Олеся має свою таємницю. Щось вона відчувала у своїй душі, але боялась туди зазирнути, боялась відкрити потаємну скриньку. Допоміг їй у цьому Олекса...

«Щомісяця в один і той же день...», — знову вдарили у мозок Валерієві слова. Так, саме того спекотного червневого дня, коли вони вдвох, Олексій та Олеся, сиділи в улюбленій кав'ярні, Олексій не втримався й зізнався у своїх почуттях. У ту ж мить ніби грім ударив, і йому стало страшно: Олеся може неправильно зрозуміти! Адже він набагато старший за неї. Та результат виявився несподіваним. Олексієві слова були чарівним ключиком, який випустив на волю Олесині почуття

і дав їм силу. З того дня їх дружба стала ще міцнішою, хоча то вже було щось більше, ніж дружба... Так тривало більше року. Валерій спостерігав за розвитком подій.

Одного похмурого осіннього ранку Олекса прокинувся з важким і холодним каменем на серці. Всю ніч снилася Олеся, світла і усміхнена. «Господи!! Що я накоїв? Навіщо стаю у неї на дорозі?».

Через кілька днів він зібрав речі й вилетів до Відня. Його вже давно туди запрошували на роботу за контрактом. Проводжав його лише Валерій. Олесі вони нічого не сказали.

Розмова в аеропорту не клеїлась. Друзі соромились дивитися один одному в очі. Коли оголосили посадку, Олекса міцно обійняв товариша і вимовив лише одне:

— Бережи Олесю...

Потім він схопив валізи і зник у натовпі пасажирів, які відлітали. Валерій лишився стояти, з сумом дивлячись туди, де зник Олекса. Йому передбачалося виконати найнеприємніше: передати Олесі Олексієвого листа. Валерій вагався. Лист обпікав лютим вогнем, пропалюючи кишеню куртки й добираючись до самих грудей. Хотілося вихопити його, пошматувати на дрібні клаптики й викинути прямо тут у кошик для сміття. Хотілося це зробити швидко і нараз! Але що далі?

Валерій кинув довгий і байдужий погляд на літак, що вже піднявся у важке осіннє небо, й попрямував до виходу.

...Олексій у подумках знову перечитував того листа, а місяць крадькома зазірав у вікно, намагаючись і собі щось почути. Та дарма...

«Мила, люба моя Олесю! Коли ти отримаєш цього листа, я буду вже далеко. Прошу, дочитай до кінця і все зрозумій.

Я зробив велику помилку, коли зізнався тобі у своїх почуттях. Так, я люблю тебе і завжди любив. Але в житті кожного з нас настає момент, коли ми починаємо перегортати сторінки прожитих літ і потроху зазираємо у майбутнє. Олесю, я не хочу бути егоїстом, не хочу прибирати до своїх рук твою молодість і красу, не хочу нівечити твоє життя. Ти мусиш бути щасливою. А що я зможу дати тобі у майбутньому? Життя зі старим і немічним чоловіком, біля якого ти будеш в'янути? Я б ніколи цього собі не пробачив! Тому, Олесю, я вирішив зникнути з твого життя раз і назавжди. Забудь мене, забудь усе, що було поміж нами і не терзайся, не страждай. Ти зустрінеш чоловіка, який буде вартий тебе. Ти матимеш сім'ю, милих діточок і все минуле згадуватимеш із посмішкою. Забудь мене, Олесю! Я помер, а мертві не вертаються. Забудь і прости! Міцно обіймаю і цілую мою єдину маленьку дівчинку. Люблю і завжди пам'ятатиму».

...Олексій підвівся й підійшов до вікна. За холодним прозорим склом спало місто. Валерій став поруч:

— З того дня Олесю ніби підмінили. Я дуже хвилювався за неї. Знаєш, жінка поплаче і їй стає легше. А Олеся не проронила жодної сльозинки, принаймні, при мені. Вона навіть не розпитувала мене ні про що, а я їй нічого не пояснював. Не міг...

Олексій закам'яніло дивився на свій відбиток у вікні. Погляд сірих великих очей, здавалося, був спрямований в нікуди. Лише вилиці видавали внутрішню напругу.

— Завтра двадцять третє... — нагадав Валерій. — Точніше, вже сьогодні.

Він поглянув на годинника. Була третя година ночі.

— Вона прийде у «Магнолію». Хочеш її побачити?

Олексій стрепенувся, виринувши зі своїх спогадів, і коротко відповів:

— Так.

За кілька годин сходило сонце...

По обіді друзі пішли у «Магнолію». День видався теплий і ясний. Світ потонув у смарагдовій лаві весняного вулкану, а солодкі пахощі забивали подих. Господарював травень. Та Олекса цього не помічав. Думками він був у спекотному червні.

Вони підійшли до знайомої кав'ярні й зупинились. Валерій поглянув на приятеля, ніби запитуючи: «Може, не підемо?», Але той, тільки на мить завагавшись, подивився у чорний отвір дверей і зробив крок вперед. Валерій ступив слідом. Він оглянув присутніх і сказав:

— Вона ще не прийшла. Ходімо за той столик.

Друзі пройшли у глиб приміщення і сіли у найвіддаленішому кутку, але звідти можна було спостерігати за всім, що відбувається у залі.

Валерій замовив каву й почав розглядати відвідувачів. Олекса не проронив ще жодного слова. Він напружено вдивлявся в одну точку на столі й нервово перебирав пальцями якийсь клаптик паперу. Так минуло двадцять хвилин. Кава вже охолочла. Валерію наскучило вивчати присутніх і він переключився на шматок вулиці, що був зафіксований невідомим фотографом в отворі дверей. На бруківці сиділи горобці й задоволено цвірінькали, купаючись у яскравому світлі травневого сонця. Його проміння сміливо прорізало морок кав'ярні й знесилено падало на підлогу. Раптом кадр у двірному отворі збагатився тонким жіночим силуетом. Валерій миттю струсив із себе лінощі і випрямився. Йому був знайомий той силует.

— Олексію!..

Валерій дивився на приятеля, не наважуючись ще щось сказати. Той і так усе зрозумів, але

обернутися не вистачало сили.

Тим часом Олеся сіла біля вікна. Офіціант одразу приніс їй каву і вони перекинулися кількома словами... Олесю тут вже знали.

— Що думаєш робити? — серйозно запитав Валерій.

Олекса мовчав. Потім подивився на приятеля і швидко, але рішуче вимовив:

— Підйду!

— То йди просто зараз, не барись!

Олексій різко підвівся й, нічого більше не говорячи, пішов через усю залу. Він не знав, що буде говорити, але невидима сила штовхала його вперед. То була сила кохання й бажання спокути.

Олеся задумливо дивилася у вікно. На її білявому й пухнастому волоссі відпочивало сонце. Олексій стояв поруч і згадував запах цих ніжних білявих кільчиків. О ні, він не забув їх аромат! Вони снилися йому щоночі й там, у нордичній Австрії, де таких білявок безліч. Але слов'янські кільчики були рідніші.

Відчувши чинось присутність, Олеся залишила свої роздуми й обернулась. Перед нею стояв Олексій, живий, реальний. То була не омана.

— Здрастуй, Олесю!

На неї дивилися великі сірі очі. Але вона ще не могла збагнути цієї реальності. Та серце шалено стукотіло: «Це правда, правда, правда!..» І вона

нарешті повірила, й біль та образа миттю піднялися на поверхню:

— Навіщо ти прийшов?! Чого тобі ще треба? Подивитися на свою «маленьку»?... Іди геть! Я ненавиджу тебе! Ненавиджу!!!

В її очах сльозами бився знак питання: «Навіщо?!».

«Дійсно, навіщо? Навіщо я так вчинив із нею?» — Олекса не знав, що відповісти. — «Ідіот!» — Він ладен був себе убити.

Олеся закрила обличчя руками й мовчала. На лист крапали сльози, забиваючи у мозок Олексія невидимі цвяшки.

— Олесю, пробач мені... Я мусив би застрелитися в цій ситуації... Але я... навіть цього не здатен зробити.

І тут, вже не маючи сили стримати себе, Олеся кинулася в Олексієві обійми й зайшлася гірким плачем. Музика, бажаючи приховати від сторонніх вух крик зболеної душі, несамовито грала. Олеся плакала, а Олексій цілував її мокре від сліз обличчя, милі ямочки на щоках і знову вдихав знайомий аромат білявих кільчиків. Він гладив Олесине волосся, тулився до нього щокою і раптом помітив у цьому пухнастому водоспаді кілька срібних ниточок:

— Господи, Олесю! Маленька! Пробач мені!!! Прости...

1999 р.

Сповідь Галатеї

Дощ стікав неспинними ручаями по холодному віконному склу, наповнюючи душу пекучими слізьми. Який парадокс: дощ у лютому! Такий же парадокс, як і саме життя...

Марта дивилася на заплакане й сіре від смутку вікно. Така ж заплакана в неї і душа. Марта згадувала вчорашній день і ту розмову. Власне кажучи, ніякої розмови не відбулося. Просто стався виплеск нікому не потрібних емоцій, що накопичилися за тривалий час тяжкої душевної боротьби.

«Краще б я цього не робила», — Марта, з силою закусивши губу, спостерігала, як крапля за краплею, падаючи з піднебесся на грішну землю, малюють на склі дощовий візерунок. Шляхи деяких перетиналися, інші ж продовжували бігти наввипередки одна одній, так і не зазнавши щастя поєднання.

Вчора був діалог. Сьогодні настала черга монологу. І Марта знову, але вже подумки, звернулася до того, з ким так невдало говорила.

«Напевне, ти правий, Олександр... Я не повинна була до тебе звертатися, шукати в твоїй особі сповідника. Я знову помилилась, але до цієї помилки підштовхнув мене ти.

Пам'ятаєш той чудовий вересневий вечір?

Доля випадково (а може, й ні) звела нас в одну компанію. До того часу ми були ледве знайомі. Але про тебе я вже була наслухана. Про мене ж ти нічого не знав. Я тебе ніколи не згадувала, хіба що при нагоді в розмові. Ти був для мене звичайним перехожим на людній вулиці життя. І ось той вечір, сп'янілий від золотого трунку перших осінніх днів, почав бешкетувати. Знаєш, Олександрє, як мені тяжко було в ті дні? Я страждала, неймовірно страждала, бо хворіла моя душа. На ній була ще свіжа, нестерпно болюча рана, яка з'їдала мене всю.

Багато років я кохала одного-єдиного чоловіка, спочатку сама того не відаючи. А коли настало прозріння, я зрозуміла, що це — назавжди. Він став частиною мого життя, часткою мене самої. Не було хвилини, коли б я не думала про нього. Він снівся мені щоночі, і вранці я прокидалася, немов удруге народжена... Я жила своїми почуттями і вірила у щирість, якої, на жаль, не було. Я кохала самовіддано і беззастережно. І то був необачний крок. Та було вже пізно. Він зрадив мене, потопаючи у своїй самозакоханості. Зрадив підло і безсоромно. Для чого щирість, коли є фальш, яка не вимагає відповідальності? Він одверто насміхався наді мною і над моїми почуттями, перетворюючи це на розвагу.

О, як мені було тяжко! Якби ти знав, Олександрє, що я тоді пережила!.. Для мене світ

зав'язався. Я навіть захворіла. Я нікого не хотіла бачити. Цілими днями я мовчала, здушуючи в горлі крик болю, що так і рвався назовні. А вночі я сповна віддавалася своїм переживанням, і тоді подушка, що донедавна була хранителькою моїх щасливих снів, покійно приймала в себе гіркі, солоні сльози мого відчаю. Згодом гострий біль перетворився на тупий, але постійний. І я зрозуміла, що мушу жити з цим болем завжди.

В силу життєвих обставин ми зустрічалися майже щодня... Він бачив мої муки, спостерігав за моїми стражданнями, але не зробив жодної спроби їх полегшити. Навпаки, він їх посилював, як професійний кат, якому завжди байдуже до своєї жертви. З його боку то був моральний садизм. Не раз я помічала в його, колись найдорожчих для мене очах, тінь вдоволення й насмішки. Як це страшно!

Тепер я ненавиділа його і продовжувала кохати. Я не вірила, я ще сподівалася на його милосердя. Чекала миті, коли цей жах розвіється. Та дарма... Я опинилася поміж жорнами ненависті й любові, які стирали мене на порошок. І таки стерли. Я стала нічим... В мені самій і навколо мене утворилася чорна пуста.

І ось тоді прийшов той вересневий вечір і привів із собою тебе. Пам'ятаєш, як ми танцювали? Я відчувала на собі твої чоловічі, проте ніжні й

лагідні руки, приймала тепло твого тіла. А поруч стояв він і спостерігав за нами. Та мені було байдуже. Навпаки, я раділа такому несподіваному дарунку долі. Тепер у мене з'явився шанс помститися за все: за муки й образи, за приниження почуттів, за катування моєї любові.

Я прагла помсти, жадібно прагла цього. А твої тернові очі чаклували наді мною, і в якусь мить я відчула, що в мою душу починає проникати теплий і ясний струмінь чогось нового, невідомого... А може, то було давно забуте старе?...

Танцюючи, ти лагідно шепотів, що жінка — музика. Але ж музика сама по собі не виникає... Її творить музикант. В той вечір я відчула в собі музику, сама перетворилася на неї в твоїх обіймах, бо ти, Олександрє, віднайшов у мені й торкнувся тих струн, до яких не торкався ще жоден чоловік. Я відчула в собі музику досі ще незнану мені, але чарівну своєю силою і новизною. Я розчинилася в ній і нарешті зрозуміла, що я — Жінка. Адже досі я була лише сліпою та покірною рабою жорстокого ідола, якого сама собі створила. Я поклала йому на олтар свої жертви, він їх приймав із суворою мовчазністю божества, але навзаєм я отримувала тільки зневагу, кпини і байдужість. Я відчувала себе мільярдною піщинкою, що разом із подорожнім пилом випадково опинилася на черевикові мандрівника і яку в будь-який момент

могли знову скинути в пил доріг.

Але ти, Олександрє, простягнув мені руку допомоги, напевне, сам того не розуміючи. Ти вдихнув життя у кам'яну статую і вона ожила, прокинулася від мармурового сну...».

Вікно не переставало плакати рясними краплями дощу. Раптом небом промайнув вогненний змій і з усієї сили вдарив хвостом у атмосферу. Почувся металевий гуркіт, немов одночасно впали тисячі залізних рейок. Марта здригнулась: «Пігмаліон створив Галатею, та не схотів її мати за свою. Чому? Кому тепер потрібна жива, але самотня статуя?»

Надворі поміж деревами вже блукали мокрі сугінки. А в кімнаті на тлі заплаканого вікна вимальовувався задумливий силует. Чимось він нагадував давньогрецьку скульптуру, що зійшла з постаменту віків на подіум сучасності. Стояла тиша. Лише дощ продовжував вибивати свій одноманітний дріб. Раптом за вхідними дверима почувся шум ліфту, а за мить — короткий і невпевнений дзвінок у двері. Марта підвела голову. Може, то дощ проситься у кімнату? Знову почувся дзвінок, тепер вже довший. Марта зробила кілька кроків у напрямку до дверей і зупинилась. Але дзвінок більше не повторювався. Тремтячою рукою Марта торкнулася дверей і поволі, боязко відчинила їх. Десь у небі знову загуркотіло, а тут, під стіною,

заклавши руки в кишені й схиливши голову на груди стояв її Пігмаліон. Краплі дощу стікали йому з волосся на обличчя й далі на одяг, і без того вже мокрий. Але це не мало ніякого значення. Пігмаліону потрібна була його Галатя, його музика і його Муза.

Весна-літо 2000 р.